

www.stedengeschiedenis.nl

Op donderdag 14 april 2005 organiseert de Werkgroep Stedengeschiedenis in samenwerking met de Faculteit Letteren van de Universiteit Utrecht een studiemiddag over de digitale presentatie van stadshistorische informatie, getiteld 'www.stedengeschiedenis.nl'. Locatie: Sweelinckzaal, Drift 21 te Utrecht. De studiedag is gratis voor eenieder toegankelijk. Informatie kan worden ingewonnen bij Jan van den Noort (010-436 6014).

Dagvoorzitter: Prof.dr. Gerard Hoekveld (Geografisch Instituut Universiteit Utrecht)

13:00-13:30 Drs. Joost Cox (Gemeentesecretaris Alkmaar) over 'Stadsrechtelijke steden en www.stadsrechten.nl '

13:30-14:00 discussie

14:00-14:30 Dr. Gerrit Verhoeven (Regionaal Historisch Centrum Delft) over 'Het Historisch GIS van Delft: een "schakelbord" voor onderzoek'

14:30-15:00 discussie

-----pauze-----

15:30-16:00 Ir. Annelei Engelberts (Engelberts Advies, Voorburg) over 'Archieven uit de vergetelheid met behulp van een clickable map'

16:00-16:30 discussie

Joost Cox, Stadsrechtelijke steden en www.stadsrechten.nl

Sinds het overzicht van Telling en Unger in de Geschiedkundige Atlas van Nederland (1923) is geen nader uitgewerkt overzicht verschenen van Nederlandse plaatsen die over stadsrechten beschikten. Onderzoek door Joost Cox, secretaris van de stad Alkmaar, resulteerde in een eerdaags te verschijnen *repertorium van de stadsrechten in Nederland*. Het vormde de aanzet tot zijn dissertatieonderzoek over stadsrechtverleningen in de Nederlanden in de landsheerlijke periode.

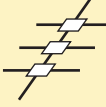
Het repertorium is niet alleen een papieren stadsrechtenencyclopedie, het krijgt ook een elektronische dimensie op www.stadsrechten.nl. Zo is het voor iedereen eenvoudig toegankelijk en kan de informatie beter 'up-to-date' worden gehouden. Cox gaat in op de feitelijke bevindingen van zijn onderzoek, de informatieverwerking aan de hand van een format en de totstandkoming van de website.

Gerrit Verhoeven, Het Historisch GIS van Delft: een "schakelbord" voor onderzoek

Historisch-geografische informatie is erg in trek bij de bezoekers van archiefdiensten, maar het materiaal is doorgaans weerbarstig van aard. Het publiek krijgt te maken met bronnen als kadastrale leggers, verpondingkohieren, huizenprotocollen en waarbrieven.

Landelijk werkt de archiefkoepel DIVA in het project 'De Woonomgeving' aan een rudimentaire ontsluiting van kadastrale bronnen. Regionaal Historische Centrum Delft liet in dat kader zien dat lastig historisch huizenonderzoek verregaand kan worden vereenvoudigd, door een slimme koppeling van kaarten en databases.

De Delftse ambities gaan verder. Er wordt naar gestreefd om van het historisch GIS een soort "schakelbord" te maken voor de ontsluiting van alle mogelijke informatie. Bijna alle bronnen zijn immers op de een of andere manier te relateren aan een plek in landschap of gebouwde omgeving. Op weg naar dit ideaalbeeld moeten er echter nog wel wat hobbels worden genomen.

Annelei Engelberts, Archieven uit de vergetelheid met behulp van een clickable map

De archiefwereld heeft de clickable map al geruime tijd ontdekt. Het is een veelbelovende manier om archieven toegankelijk te maken via Internet en/of cd-rom. De Beeldbank van het Gemeentearchief van Amsterdam maakt gebruik van zo'n clickable map voor het zoeken in 150.000 foto's, bouwtekeningen, prenten en tekeningen, met datering, auteur en verblijfplaats.

Om archiefmateriaal op deze manier toegankelijk te maken moet heel wat gebeuren. Het moet worden gedigitaliseerd en via een adres aan de kaart gekoppeld. De gebruiker moet via een clickable map op zijn huis-tuin-en-keuken-pc snel in grote bestanden kunnen zoeken. Want na vier keer doorklikken of te lang wachten heeft menig een er al geen zin meer in.

Het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle vroeg Annelei Engelberts om drie clickable maps te onderzoeken op gebruikersvriendelijkheid, functionaliteit, kosten, beheer, proces en organisatie van het maken van de maps. Engelberts informeert de werkgroep over de resultaten van dat onderzoek.

Vers van de pers

Eind maart verschijnt *Stadswording in de Nederlanden. Op zoek naar overzicht*. De eerste lijnen van het boek werden uitgezet op een druk bezochte studiedag van de Werkgroep Stedengeschiedenis op 23 januari 2004 bij Uitgeverij Verloren in Hilversum. Het boek, onder redactie van Reinout Rutte en Hildo van Engen, laat een keur aan specialisten uit de verschillende disciplines aan het woord; niet in het minst om duidelijk te maken wat de onderscheiden disciplines aan elkaar kunnen hebben. Het is een aanmoediging voor synthetiserend onderzoek naar de wordingsgeschiedenis van steden in de Nederlanden.

Inhoud: *Guus J. Berger*, Inleiding; *Hans Renes*, De stad in het landschap; *Peter Henderikx*, Graaf en stad in Holland en Zeeland in de twaalfde en vroege dertiende eeuw; *Hildo van Engen*, Geen schraal terrein. Stadsrechten en het onderzoek naar stadswording; *Frans Theuws*, Drie modellen voor de ontwikkeling van het middeleeuwse Maastricht; *Wim Boeretijn*, De totstandkoming van de stedelijke vorm; *Reinout Rutte*, Stadslandschappen. Een overzicht van de stadswording in Nederland van de elfde tot de vijftiende eeuw; *Ed Taverne*, Terug naar Dorestad. Op zoek naar vroege stedelijke stelsels in de noordelijke delta.

Het boek is te bekomen bij de goede boekhandel of via: Uitgeverij Verloren, Postbus 1741, 1200 BS Hilversum, email info@verloren.nl, fax 035-6836557, www.verloren.nl, prijs 17 euro.

Namens de Werkgroep Stedengeschiedenis
dr. Jan van den Noort